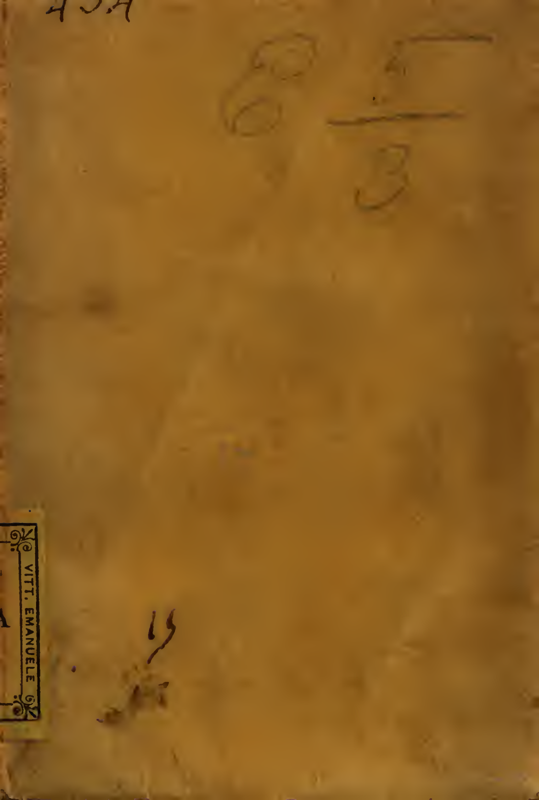
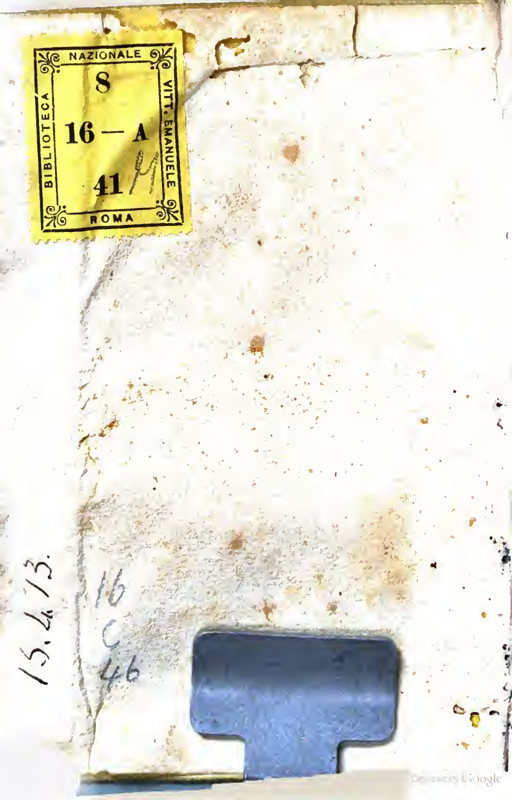

VITT. EMANUELE

NAZIONALE
8
16 — A
41
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
ROMA

EPISTOLAE GEMINÆ

D. EVCHERII LVGDVNENSIS EPISCOPI

Quas cum Eximij concionatoris hortatu
Multi cuperent, habere Vix pauci possent
Sodales
CHRISTO CRVCIFIXO
In collegio Genuensi
SOCIETATIS IESV
Auctorati
Nouissimè imprimendas
Curarunt.

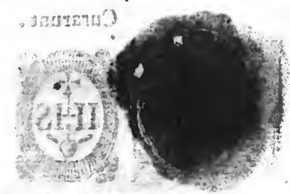
GENVÆ;

Apud Io: Mariam Farronum. 1644.

Superiorum permissu.

EPISTOLAE
GEMINAE
D. EVCHERII LVGDVNENSIS
EPISCOPI

Quas cum Eximij concionatoris hortatu
Multi expeterent, habere Vix tamen possent
Sodales
CHRISTO CRVCIFIXO
in collegio Genuensi
SOCIETATIS IESV
Auctorati
Nouissimè imprimendas
Curarunt.

GENVAE.

Apud Io: Mariam Farronum. 1644.
Superiorum permissu.

D. EVCHERII
Episcopi Lugdunensis
DE
LAVDE EREMI
Ad Hilarium Lerinensem monachum
LIBELLVS.

Domino sancto & meritis beatissimo & in Christo gloriosissimo Eucherius Hilario.

MAGNO tu quidem animo egressus dudum de domo tua & de cognatione tua, vsque ad mare magnum recedentia eremi secreta penetraueras; maiore tamen virtute repetita est à te eremus quàm petita. Siquidem cùm hanc primùm hospes ingres-

Gen. 12.

Hilarius maiore animo eremum repetijt, quàm petierat.

ingressus es, habuisti ducem & velut itineris tui præuiũ, quem deinde militiæ cęlestis magistrum; eumq́; tunc sequutus & parentes relinquens, parentem tamen sequebaris. Nunc verò cùm eumdem adscitum ad pontificale fastigium prosequendum putaris, ad familiare secretum eremi te amor retulit. Ergo nunc es nobilior & maior exemplo. Priùs enim cùm desertum peteres, comitatus fratrem videbaris: nunc cùm desertum repetieris, etiam patrem reliquisti. At qualem illum quantumq́; quanto tibi semper dilectionis cultu obseruatum, quàm singulari tibi affectione deuinctum? vt cuius charitati præferre nihil possis, nisi fortè solam eręmi charitatem. Quam cùm illi iusto pręponis examine, approbasti diligere te non illum parum, sed hanc amplius aliquid. Ostendisti etiam, ille in te secreti amor quàm magnus esset, cui etiam maximus cederet. Qui quidem eremi amor quid in te nisi Dei amor appellandus est? Seruasti ergo charitatis ordinem lege præscriptũ, primò Deum tuum, exin proximũ diligendo.

Honoratum ducem habuit.

Eremũ Honorato prætulit recto charitatis ordine.

Quem tamen ego sola profectus tui contemplatione (vt animo conijcio) nec aduersatum itineri consilioque tuo existimo; sed insitato inter deuinctas sibi personas modo dimittere te ille (vt puto) non minus voluit, quam tu discedere. Diligit enim & ille te multum vicissim, in amore tamen tuo commodum tuum cõsuluit: cumque affluentissima eius & summa in te sit charitas, fastigium tamen illius tendit vsque ad vtilitatem.

Cui Honoratus non refragatus.

Et tu licet omnem iamdudum censum in Christi pauperes Christo diues effuderis, tum & præferas licet annis iuuenem, moribus senem, sis etiam ingenio clarus, clarus eloquio; nihil in te tamen primore loco magis suspexerim dilexerimque, quam quod solitudinis sedem sic concupisti. Vnde quia me respondere copiosius spatiosissimis ac facundissimis litteris tuis sæpè postulas, sufferas paulisper necesse est, cùm sis ipse sapiens, insipientiam meam, dum recolo multimodam Domini gratiam erga hanc ipsam eremum dilectam tuam.

Eremi amor omnibus reb⁹ prę ferẽdus.

2. Cor. 11.

Eremum ergo rectè incircumscri-

Eremus incircūsciptum Dei tēplum. ptum Dei nostri templum dixerim. etenim quem certum est habitare in silentio, credendum est gaudere secreto. Sæpiùs se illic videndum Sanctis suis præbuit, & conciliante loco congressum non est aspernatus humanū. In deserto quippe Moyses glorificato Deum vultu conspicit: in deserto

Exod. 3. Elias vultum, pauens ne Deum con-
3. Reg. 19. spiciat, obuoluit. Et quamuis omnia ipse tamquam sua reuisitet, neque

Eremus cæli secretum. vspiam desit; tamen (vt æstimare licet) peculiariùs visitationem dignatur eremi & cęli secretum.

In eremo faciliùs Deus inuenitur. Ferunt, quemdam quærenti alio, quali in loco esse Deum crederet, respondisse, vt quò se duceret, impiger sequeretur. Tùm comitante eodem, ad latè patentis eremi secreta venisse, & ostendens solitudinis vastæ recessū, En, inquit, vbi Deus est. Nec immeritò ibi esse promptiùs creditur, vbi faciliùs inuenitur.

Eremus initio mundi eremitis parata. Nam & in primordijs rerum cùm omnia Deus in sapientia faceret, & singula quęque futuris vsibus apta distingueret, non vtique hanc terræ partem inutilem & inhonoratam dimisit:

misit: sed cuncta non magis præsentis magnificentia, quàm futuri præscientia creans, venturis(vt arbitror)sanctis eremum parauit. Credo his illam locupletem fructibus voluit, & pro indulgentioris naturæ vice hanc sanctorum dare fecundam, vt sic pinguescerent fines deserti, & cùm irrigaret de superioribus suis montes, abundarent quoque multiplicata fruge conualles; locorumque damna suppleret, cùm habitationem sterilem habitatore ditaret.

Psal. 103.

Possessor ille paradisi & transgressor præcepti cùm locum voluptatis habitaret, fixam sibi à Deo legem seruare non potuit. Quantò enim iucundior illex ille amœnitatis locus, tantò huic in lapsum pronior fuit. Vnde non solum hunc legibus suis subdidit, sed etiam in nos vsq; suum stimulum mors tetendit. Proinde eremum colat, qui vitam cupit; quia amœni incola mortem parauit. Sed iam ad posteriora eremi Deo semper acceptæ exempla veniamus.

Eremus. Paradiso, vbi lapsus origo, præstat.

Eremus Deo accepta.

Moyses cùm egisset pecus ad interiora deserti, tunc resplendentem

Exod. 3.

eminus Deum igne vidit innocuo, nec solum vidit, verum etiam audiuit loquentem. Nempe tunc Dominus cum abijci pedum vincula commoneret, sanctam eremi terram pronuntiauit, dicens: *Locus in quo tu stas, terra sancta est.* manifesto tunc indicio meritum occulti honoris expressit. Cōfirmata quippe est à Deo sanctitas loci sanctitate etiam testimonij, in quo (vt reor) illud pariter & latenter enuntiat, vt accedens ad eremum pristinis curarum obligationibus vitæ se absoluat, & anterioribus vinculis expeditus incedat, ne locum polluat. Ibi primùm Moyses diuini colloquij familiaris adhibetur interpres; accipit verba, ac vicissim refert; dicendaque agendaque & percunctatur pariter & docetur, ac mutuo confabulationis vsitatoque commercio cum cæli Domino sermocinatur. Ibi virgam resumit in opera signorum potentem, ingressusque eremum pastor ouium, pastor ab eremo reuertitur populorum.

In eremo Deum Moyses videt. Exod. 3.

Quid deinde plebs Dei ab Ægypto liberanda & operibus absoluenda terrenis,

Exod. 14.

ſenis, numquid non auia petijt, ad ſolitudineſque confugit? appropinquatura in eremo vtique Deo, à quo fuerat exempta ſeruitio. Tendebat igitur ad deſertum longa vaſtitate terribile Moyſe duce. *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine!* Eremum ingreſſus Moyſes Deum viderat. En redit rurſus, vt videat. Ipſe planè dux itineris populum ſuum Dominus ad deſerta ducebat, in vſum vtriuſq; temporis viantibus trahens columnã, nunc rubentem flamma, nunc nube candentem: dabat ita tunc prænitentibus è cælo ſignum, quod lactea mole porrectum alternis irradiabat ardoribus. Intento Iſrael lumine ſequebatur radium coruſco eminus igne rutilantem, vt in eremi ſecreta tendentibus dignè Dominus, cùm iter oſtenderet, lumen præferret.

Iſrael in eremo ab Aegypti ſeruitio liberata. Pſal. 30.

Huic identidem populo nonne ad deſerta tendenti obiecta inuij maris clauſtra patuerunt; cùm inter præruptos gurgites iter carpens puluerulento veſtigijs agmine rubris littoribus inceſſit, extanteſq; eſt vndarum pendentium montes de profunda valle ſuſpi-

Exod. 14.

Iſraeli eremum petenti mare patet.

le suspiciens sic custos gentis freti stagna transmisit.

Neque in hoc tantùm diuini operis virtus stetit: nudata namque rursum refluo æquore operiens, iter eorum cum hoste deleuit, totumque in sedibus suis mare (credo ne ab eremo Israël reuerteretur) opposuit. Aperuit inter aquas viam, & circumfusis deinde aquis texit, vt desertum expetentibus patefaceret itum, clauderet reditum.

Exod. 14. *Ne Israel eremo recederet, rursus confluit mare.*

Hac ergo gratiæ virtute donata est gens illa, cùm ad solitudinem tenderet, plura tamen promeruit cùm possideret.

Illic namque eadem insperato Dominus miraculo refecit, cùm percussa silice exundantes aquas sitiẽtibus præbuit, & ab horrentibus saxis riuos natiuo fonte depromens, occulta manu imposuit subitam latentibus venis naturam. Nec solùm illic ingesto flumine viscera siccæ rupis infudit, verum etiam dulcedine superindita amaros tristibus aquis haustus repressit. Illas elicuit, has placauit: nec maiore miraculo è saxis aquas, quàm ex aquis alias

Exod. 17. *Israel in eremo potatus miraculo.*

Exod. 15.

aquas

aquas reddidit. Obstupuit plebs cuncta cælestis illic auxilij opem sentiens non minùs in his aquis quę erant, quàm in illis quæ nondum fuerant.

Illic etiam idem populus demissum cęlitus cibum albenti solo legit, cùm è nubibus Dominus panem pluuium sicco imbre deiecit. In tabernacula & in circumiecta castrorum manna, ninguido aëre illapsum cecidit, vbi panem Angelorum manducauit homo. Et quia *sufficit diei malitia sua*, quotidianum diuina indulgentia victum, contulit; iam tunc lege pręmissa, ne in crastinum cogitaret. Sic quondam in eremo constitutis, quia pręstare victum terrena non poterant, cęlum ministrabat.

Exod. 16. *Israel in eremo cælitus pastus.* Matth. 16

Legem etiam & cælestia edicta Hebræus idem numquid non eremi habitator accepit, tum cùm propiùs admotus inspicere diuino digito impressa tabulis signa meruit? Idem eductus castris in occursum Domini ad radicem montis obuius institit: vidit equidem pauore perculsus illum Sinai verticem, quem terrore multo conspicua maiestas insederat. Aspexit atto-

Exod. 20. *Moyses in eremo legem à Deo accipit.*

nitus mōtem procul interfluenti igne fumantem, quem deinde totum latè nubes densissima obtectum operiebat. Expanuit hinc micantia expressis ignib⁹ fulgura, & tonitrua crebris fragoribus mixto buccinarum clangore reboantia. Ita filij Israël dum in solitudinibus degerent, Dei sedem videre, vocem audire meruerunt.

Deut. 29.

Israelis vestitus in eremo incorruptus mãsit.

Talibus olim similibusq; vsa est ac sustentata miraculis natio illa, cùm deserti incola fuit, cùm eam inusitatus cibus, repentinus potus, inconsumabilisque vestitus aleret, cùm etiam illa quę extrinsecus corpus ambiebāt, infatigabili habitu permanerēt. quidquid eorum necessitati locorum ingenium non obtulerat, manifesta DEI munificentia suggerebat.

Specialia hæc Israeli quòd in eremo esset.

Psal. 147.

Vix in hæc cælestis gratiæ dona peruenit sanctorum vnus, qui de hoc populo ait: *Non fecit taliter omni nationi.* Specialia contulit, inaudita concessit, cùm diuinis muneribus populum refecit in eremo.

Et hæc quamuis in figuram nostri facta tradantur, & facies illa rerum mysterijs floreat occultis, omnesque

in Moyse baptizati in nube & in mari escam spiritalem manducasse, potum spiritalem bibisse referantur; tamen omnia hæc ita futurorum continent fidem, vt gestorũ custodiant veritatẽ. Quamquam nec sic quidem eremi minor laus est, si ea quæ illic gesta sunt, in sacramentorum sint altitudinem referenda. Nihil ergo gratiæ derogatur, etiam si ille tunc status corporis & vestimentorum non consecuta corruptio venturæ vitę specimen detulerunt. Magna namque loci gratia est, si quales illos beatissimi sæculi felicitas habebit, tales in hoc iam istos eremus habebat.

1. Cor. 10.

Vestimẽtorum in eremo incorruptio venturæ vitæ est specimẽ.

Quid, quòd filij Israel ad illam desiderabilem terram non nisi habitatione eremi peruenerunt? Et vt gens eadem possideret postea illam melle & lacte manantem, prius hanc aridam incultamque possedit. Totum semper ad veram patriam eremi mansionibus iter panditur. Habitet inhabitabilem terram, qui vult videre bona Domini in terra viuentium: sic hospes huius, qui ciuis illius esse contendit.

Per eremum ad terrã lacte & melle manantẽ peruenitur.

Exod. 33.

David in eremo Saulis insidias euasit. 1. Reg. 23

Sed vt hæc relinquam, Dauid ipse insidias regis infesti non nisi cùm desertum expeteret, euasit: qui in Idumeæ ariditatibus commoratus, toto Dominum corde sitiebat, vt sitiens in deserto & in inuio & inaquoso, tum demum Deo appareret in sancto, ac deinceps Dei virtutem pariter & gloriam sanctus videret.

Elias eremi colonus multa patrat miracula. 3. Reg. 17 3. Reg. 18 3. Reg. 17 4. Reg. 2.

Elias verò maximus secretorum colonus cælum imbribus clausit, ignibus reserauit, ministra alite cibum sumpsit, fixa mortis iura reuocauit, Iordanem diuiduum interrupto amne transiuit, cælum ardenti curru raptus ascendit.

Itē Eliseus. 4. Reg. 2. 4. Reg. 6. 4. Reg. 4.

Quid deinde Eliseus, consectator vitæ huius atque virtutis? nónne perinde diuino miraculorum opere inclaruit? Quem insignem nunc scissus torrens, nunc innatans ferrum, nunc rediuiui, nunc olei incrementa fecerunt; quique postremò post alia quàm plurima duplicatam in se magistri virtutem etiam hoc comprobauit, quòd ille superstes defunctum, hic defunctum exsuscitauit iam defunctus.

Filij Prophetarū

Filij quoque Prophetarum relictis

vrbibus

vrbibus expetebant gemino defluentem fonte Iordanem, extruebantque in abditis tabernacula remoto iuncta torrenti. Excubabat cohors sancta secreti fluminis ripis, velut quibusdam sparsa tentorijs, & habitationibus congruis egregia indoles spiritum custodiebat paternum. *eremicolæ.* *4. Reg. 6.*

Quid ille quo maior inter natos mulierum non surrexit? nonne in deserto clamans, in deserto viuebat? In deserto ab hoc baptismus traditur, in deserto pœnitentia prædicatur, in deserto primum mentio regni cælestis insertur? In hoc ille audientibus primus ingessit, vbi hoc citius ambiens quisque promeruit. Neque immeritò futurus hic arduus habitator deserti ante faciem Domini Angelus mittitur, viam reserat in cæleste regnum, & præcursor & testis dignus qui Patrem è cælo loquentem audiret, Spiritum sanctum descendentem videret. *Ioannes Baptista eremi cultor.* Matth. 3.

Ipse quoque Dominus ac Saluator noster baptizatus confestim (vt Scriptura ait) à spiritu in desertum ducitur Quis hic igitur est spiritus? Cun- *Christus desertū petit.* Matth. 4.

ctatio subest nulla, quin sanctus. Quòd deinde Spiritus sanctus pertrahit in desertum, nimirum istud ille dictat, ille illud tacitus inspirat, sitque Spiritui sancto suggerenti digna suggestio. Mystico ergo flumine infusus nihil sibi prius agendū putat, quàm vt ad secreta secreti amor contendat. Et tamen ille sanctificantes semper aquas tunc sanctificauerat, nec peccati hominem purgatus abluerat; peccatum enim ille neque fecerat, neque metuebat, & eremi tamen amore flagrabat, atque in omnibus salutaris auctor exempli hanc sibi non dignam, nobis desiderabat. Quæ si votiua Deo ab erroribus libero, quantò magis necessaria homini erroribus obnoxio? Si petita non delinquenti, quantò magis exoptanda peccanti?

Christus in deserto Angelorum officijs excipitur. Ibi etiam in famulatum Domini remotis circumstrepentium turbis tacita diuini vigoris ministeria succedunt, & in eremo constitutus tamquam iam in cælum reuectus occurrentium excipitur officiis Angelorum. *Matth. 4.* Ibi tunc tentantem notæ artis insidiis hostem illum antiqui temporis con-

futauit, supplantatoremque veteris nouus Adam repulit. O laus magna deserti, vt diabolus qui vicerat in paradiso, in eremo vinceretur!

Desertus etiam locus ille erat, in quo Saluator noster quinque virorum millia panibus quinque, & piscibus tantùm duobus pauit, satiauit, expleuit. Semper in deserto suos pane Iesus pascit. Suis prętulerat olim manna diuini muneris fidem, nunc fragmina retulerunt: eodemque miraculo victus vt tunc esurientibus decidit, ita nunc vescentibus creuit. Cunctis dono suo epulæ auctioribus maiores fuerunt cibis, quàm fuerunt illatæ conuiuijs. Desertis, inquam, desertis tantorum tunc signorum caussas demus: nec virtus potentiam declarasset, si habuisset locus copiam. *Christus in deserto quinque hominum millia pascit.* Marc. 8.

Et tunc Dominus Iesus ad excelsi montis remotiora secessit, cùm tribus tantùm sibi adhibitis electis, insolita claritate vultus effulsit: qui cũ assumptum palàm hominem pręferret, declarandæ maiestatis indicium secretis credidit: Ibi tunc ille Apostolorum maximus, *Bonum erat*, inquit, *Christus in secreto mõtis claritate effulsit.* Matth 17

 nos

nos hic esse; adamans scilicet magnitudinem signi in remotione deserti.

Luc. 6. Idem quoque Dominus Iesus (vt scribitur) in desertum locum ibat, ibique orabat. Locus ergo ille iam vocetur orationis locus, quem orando Deum idoneum Deus auctor ostendit, docuitque vnde faciliùs nubes humiliantis se oratio penetraret adiuta loco, quia honorata secreto: atque illic orando ipse cùm peteret, demonstrauit vbi orare nos vellet, cùm peteretur.

Eremus exemplo Christi, orationis locus.

Eccli. 3.

Quid nunc ergo Ioannem, Macariumque commemorem, aliósque complures, quorum conuersatio dum in desertis est, in cælis facta est? Appropinquauerunt illi tantũ Domino, quantum appropinquare Deo hominem fas sinebat, admissique sunt in diuinarum opera rerum, quantum carne circumdatos licebat admitti. Fixam autem ad superna mentem cælestibus inseruerunt secretis, hinc comitantem gratiam aut reuelationibus tacitis, aut clamantibus signis protulerunt, & suffragante secreto vsque in id prouecti sunt, vt terram

Ioannes & Macarius in eremo Deo appropinquant.

quidem

quidem corpore tunc contingerent, cælum verò spiritu iam possiderent.

Hoc igitur eremi habitaculum dicam non immeritò quamdam fidei sedem, virtutis arcam; charitatis sacrarium, pietatis thesaurū, iustitię promptuarium. Nam sicut in magna domo pretiosa quęque claustris obsignata in remotis habentur, ita magnificentia illa sanctorum abditorum eremo, quàm difficultatibus suis natura obserauit, deponitur intra quoddam conclaue deserti, ne conuersationis humanæ vsu obsolescat. Apeq́ue à mundi domino hæc pretiosa diuitiarum suppellex in illa mundanę domus parte non solùm conditur, verumetiam, cùm vsus est, ex reconditis promitur.

Eremus Dei conclaue est, quo pretiosā supellectilem condit.

Fuit olim erga eremum cura diuinæ prouidentiæ summa & maxima, sed nec nunc quidem parua est. Nam & nunc cùm eremi incolis victus diuinitus insperata superuenit largitate, quid aliud quàm è cælo lapsus defluit? Habent & in cęlesti hac munificentia suum manna, nec minùs hic Dominus brachii sui opere secreto alimoniam

Vti Deus olim, ita & nunc in eremum largus.

spargit ex abdito: & cùm silicibus perfossis tandē diuino munere respōdētes è saxis aquæ profluunt, quid aliud quàm velut Moysi virgæ ictu percussa rupe emergunt? Vestimentorum perinde habitus in eremi vastitate degentibus nunc quoque ecce non deficit; qui dum gratuito iugiter diuina prouisione succedit, vtique succedendo manet. Aluit Dominus in deserto suos quondam, sed & nunc alit: & illos quadraginta annis, hos verò quousque anni erunt.

Eremus patriæ, omnibusq; affectibus præferenda.

Meritò hanc sanctus diuino igne succensus relicta sede propria sedem legat: meritò propinquis, filijs, parentibusque præponat, suorumque omnium commercio emat. Meritò hæc genitalem deserentibus patriam temporariæ patriæ nomen obtineat, à qua non metus, non desiderium, nō gaudium, non mœror reuocet. Meritò planè vniuersorum affectuum sola sit pretium.

Quis enumerare beneficia eremi dignè queat, virtutisque commoda habitantium in ea? In mundo positi quodam modo extra mundum recedunt,

dunt, *in solitudinibus* (vt ait Apostolus) *errantes, in montibus, & speluncis, & in cauernis terræ*. Nec immeritò dignum talibus Apostolus negat esse mundum, qui alieni sunt ab illo reipublicę humanę tumultu, sepositi, quieti, silentes; nec magis absunt à voluntate peccandi, quàm à facultate. Heb. 11. *In eremo velut extra mūdū quis versatur*

Clari apud veteres sæculi huius viri defatigati laboribus negotiorum suorum, in philosophiam se tamquam in domum suam recipiebant. Quantò pulchriùs ad hæc manifestissimæ sapientię studia diuertunt, magnificentiusq́ue ad solitudinum libertatem & desertorum secreta secedunt, vt philosophiæ tantùm vacantes in illius eremi vastitate, tanquam in suis gymnasiis, exerceantur. Vbi quæso liberiùs, quàm in deserti habitatione seruetur pascha? Sed virtutibus & continentia: continentia, inquam, quę velut alia quędam est cordis eremus. Nam & Moyses quadraginta continuos se in eremo dies, totidemq́ue & post se illic Elias ieiunio dedit, & vterque ibi inediam vltra humani effectus *Eremus omnibus Philosophorum gymnasiis præferenda.* Exod. 24 3. Reg. 19

vires extendit. Deinde & Dominus Matth.4. idem, sed in desertis abstinentię tempus exegit: nec pręterea vsquam legimus spatia eadem exacta ieiunio; vt putandum sit, aliquem tribui per Dominum locis illis etiam vigorem.

In eremo facilius Deus inuenitur & custoditur.

Vbi quæso magis vacare, & quàm dulcis sit Dominus, videre contingit? Vbi promptior ad perfectionem tendentibus via panditur? Vbi maior virtutibus campus aperitur? Vbi mentis, faciliùs vt possit circumspicere, custodia? Vbi liberior cordis, vt Deo inhęrere certet, intentio, quàm illis vtique secretis, in quibus Deum non solùm inuenire promptum est, verumetiam custodire?

Et quamuis sępè in eremo tenuis soli puluis occurrat, nusquam tamen Matth.7. firmiùs Euangelicę illius domus fundamenta iaciuntur. In illis licet aliquis consistere arenis velit, nequaquã tamen super arenas domum construit, nusquam magis quàm illic supra petram prędictum illud ędificium collocatur, quod immobili stabilitate fundatum inconcussa mole durabit, vt tempore ingruentium procellarum

In eremo firmiùs spiritua- ædificiũ struitur.

non flantibus ventis, non immissis torrentibus subruatur. Itaque habitantes desertum talia sibi ędificia sed in cordibus fabricantur, illi qui summa imis petunt, qui celsa humilitate sectantur, desides atque immemores terrenorum ob spem votumq́ue cęlestium. Qui abijciunt diuitias, dum egere malunt; egere festinant, dum esse diuites concupiscunt; die ac nocte labore vigilijsque decertant, vt apprehendant vitę illius principium, cuius non non inueniant extremum. Sic materno eremus sinu continet illos ęternitatis rectissime auaros, bene prodigos breuitatis, incuriosos pręsentis temporis, certos futuri: & per hoc assequuntur, vt in quos sęculorum fines decurrerunt, his sęcula sine fine contingant. 1 Cor 10

Ferunt ibi conscriptę interioris hominis salubriter leges, & ęterni sęculi iura subtilius. Non illic humana criminum facinorumq́ue pręscripta vim suam resonant, nec se vltricia capitaliom delictorum iura exerunt. Cor nisi purissimum indigenę leges reum faciunt, atque ipse omni

Eremus nō indiga legū, legēmētis iudigenā cōtenta.

ſtudio mentis motus interior intra iuſtitię terminos coërcetur, eodemq; ſe iudice vel leuium cogitationum principia plectuntur. Apud alios malum feciſſe, apud hos verò malum eſt, bonum non feciſſe.

Sed quomodo ego poſſim commemoratione digna interiora eremi inſtituta venerari? Nunc verò illud tacitus pręterire non poſſum, quòd in habitatoribus eius vis illa virtutis quàm abſcondita cunctis, pęnè tam nota eſt. Nam cùm iſe vtique in remota abigunt, mundum humanumq; conſortium repudiantes, occuli quidem geſtiunt, meritum tamen occulere non poſſunt. Quantum ſe eorũ introrſum agit vita, tantum ſe foras proripit gloria, Deo (vt arbitror) ita inter vtrumque moderante, vt incola eremi ſuę lateat ſęculo, & non lateat exemplo. Hęc lucerna eſt, quę per vniuerſum reſplendet orbem ſupra eremi candelabrum locata, hinc ſe flagrantiſſimum lumen per tenebroſa mundi membra diffundit. Hæc eſt ciuitas quę abſcondi non poteſt in deſerti monte conſtructa, quę imagine

Eremitę occulti quidem ſæculo, meritis tamen non occulti.

Luc. 8. Matth. 15

ne sua cęlestem Ierusalem terris dedit. Proinde si quis in tenebris est, huic lumini appropinquet, vt videat: si quis discrimini patet, ad hanc ciuitatem tendat, vt tutus sit.

O quàm iucundę sunt sitientibus Deum etiam deuię illę saltibus solitudines! quàm amœna sunt quęrentibus Christum illa secreta, quę longè lateque natura excubante porrecta sunt! Silent omnia. Tunc in Dominum suum lęta mens quibusdam silentij stimulis excitatur, tunc ineffabilibus vegetatur excessibus. Nullus interstrepens illic sonus, nulla nisi fortè cum Deo vox est. Solus ille admodum suauis sonitus silentium secretę stationis interuenit, interpellatq ue illum placidę quietis statum strepitus quiete dulcior, & sanctus modestissimę conuersationis tumultus. Tunc hymnis suauè resonantibus excelsa ipsa feruentes chori pulsant, atque in cęlum non minùs planè vocibus quàm orationibus peruenitur. *In eremo non nisi cū Deo colloquium.*

Fremit frustrà tunc circumiens aduersarius, tamquam intra caulas oui-

bus

bus septis lupus. Inuisit sanè speciosa deserti lętantium Angelorum chorus, & per illam Iacob scalam com-
Gen. 28. meantes eremum frequentia abditę visitationis illustrant: ac ne in vanũ
Psal. 126 vigilent, qui custodiunt ciuitatem, peculariùs Christó propugnatore mu-
Eremus ab hoste tuta. nitur, qui tamquam murorum obiectu ita eremi ambitu hostes suos submouet, vt adoptiua Deo gens quantum secreti spatijs exposita, tantum hostibus suis clausa sit. In illo quasi meridie sponsus recubat, habitatoresque deserti charitate vulnerati cõ-
Cant. 1. Cant. 4. Cant. 3. templantur eum, dicentes: *Inuenimus quem diligit anima nostra: tenebimus eum, & non dimittemus eum.*

Non est infructuosum (vt creditur) non est istud sterile eremi solum, nec infecunda arentis saxa deserti. Illic
Eremus maximè fructuosa. multiplex germen & centenos accola fructus recondit. Non facilè illic iacta semina secus viam decidunt, quę volucres absumant; neque in petrosa facilè dilabuntur, quæ non habentia altitudinem terræ ęstuent & arescant neque in spineta facilè fugiunt, quæ iam adultis sentibus obruantur.

Vberi

Vberi messem prouentu colonus metet. producitur in his saxis seges illa, qua etiam ossa pinguescunt. Inuenitur etiam illic panis viuus, qui de cęlo descendit. Erumpunt in illis rupibus fontes irrigui & aquæ viuæ, quæ non satiandis solum, verumetiam possunt sufficere saluandis. Hic interioris hominis pastus & voluptas, hic incultum desertum; illic mira amœnitate iucundum est, eademque corporis est eremus animæque paradisus. Nulla iam quamuis fertilis tellus terræ eremi se comparatione iactauerit. Est terra aliqua frugibus diues? in hac maximè nascitur frumentum illud, quod esurientes adipe suo satiat. Est alia grauidis læta vinetis? in hac maximè profertur vinum illud, quod lætificat cor hominis. Est alia pascuis præstans? in hac saluberrimæ pascunt oues illæ, de quibus dicitur, Pasce oues meas. Est alia floribus picta, vernantibus? in hac maximè verus ille flos campi & lilium conuallium, refulget. Postremò alia est speciosis exultans metallis, alia auro suo fulua est? in hac varij lapidum micant vi-
brante

Ioan. 6. Psal. 113 Psal. 147 Psal. 103 Ioan. 21 Cant. 2.

brante luce fulgores. Ita terra hæc ſingulis terris maior ad ſingula, omnes longè præcedit bonis omnibus.

Rectè ergo tu veneranda tellus ſanctis aut in te poſitis, aut non procul à te remotis, aut habitabilis dudum, aut deſiderabilis extitiſtis: quia pro vniuerſis bonis illis es fertilis, in qua habenrur vniuerſa. Tu cultorem hunc, qui ſuam terram, non qui tuam colat, requiris. Tu inhabitantium te vitijs ſterilis, tu fecunda virtutibus. Tuam quicumque Sãctorum familiaritatem quæſiuit, Deum reperit: Chriſtum in te, quiſquis te coluit, inuenit. Ipſe qui habitat, Domino habitatore lætatur, idemque eſt & poſſeſſor tuus, & diuina poſſeſſio. Tuum qui non refugit habitaculum, factus eſt ipſe Dei templum.

Sua cuique terra colẽda.

Equidem cunctis eremi locis quæ piorum illuminantur ſeceſſu, reuerentiam debeo, præcipuo tamen Lerinam meam honore complector, quę proceſſoſi naufragijs mundi effuſos pijſſimis vlnis receperat venientes: ab illo ſæculi flagrantes æſtu blandè introducit ſub vmbras ſuas, vt illic

Lerinæ laus.

ſpiritum

ſpiritum ſub illa interiore Domini vmbra anheli reſumant. Aquis ſcatens, herbis virens, floribus renitens, viſibus odoribuſque iucunda paradiſum poſſidentibus ſe exhibet, quam poſſidebunt. Digna quæ cæleſtibus diſciplinis Honorato auctore fundata ſit, quæ tantis inſtitutis tantum nacta ſit patrem, Apoſtolici ſpiritus vigore & vultus honore radiantem. Digna quæ illum ſuſcipiens ita emitteret, digna quæ præſtantiſſimos alat monachos, & ambiendos præferat ſacerdotes. Hæc nunc ſucceſſorem eius tenet Maximum nomine clarum, quia poſt ipſum meruit adſciri. Hæc habuit reuerendi nominis Lupum, qui nobis illum ex tribu Beniamin lupum retulit. Hæc habuit germanum eius Vincentium, interno gemmam ſplendore perſpicuam. Hæc nunc poſſidet venerabilem grauitate Capraſium veteribus Sanctis parem. Hæc nunc habet ſanctos ſenes illos, qui diuiſis cellulis Ægyptios patres Gallijs noſtris intulerunt.

Ab Honorato cæleſtibus diſciplinis fundata.

Varij eius cultores.

Maximus Lupus.

Vincentius.

Capraſius.

Quos ego illic, Ieſu bone, ſanctorum cœtus conuentuſque vidi? Pre-

tiosa in his suaui vnguedine alabastra fragrabant; spirabat passim odor vitæ; interioris hominis faciem exterioris habitu præferebant; constricti charitate, humilitate deiecti, mollissimi pietate, firmissimi in spe, incessu modesti, obedientia citi, occursu taciti, vultu sereni; prorsus ipsa protinus contemplatione Angelicæ quietis agmen ostendunt. Nihil concupiscunt, nihil desiderant, nisi eum solum quẽ desiderantes concupiscũt. Dum beatam quęrunt vitam beatam agunt; eamque & dum adhuc ambiũt, jam consequuntur. Itaque optant à peccatoribus segregari? jam segregati sunt. Castam possidere vitam volunt? possident. Omne in Dei laudibus tempus habere ambiunt? habent. Desiderant gaudere Sanctorum cœtibus? gaudent. Christo frui cupiunt? spiritu fruuntur. Vitam eremi adipisci gestiunt? corde adipiscuntur. Itaque per largissimam gratiam Christi, multa ex his quàm in futurum exoptant, in pręsentiarum merentur. Rẽ porrò ipsam capiunt, dum spem sequuntur. Habent etiam non paruum

Incolarũ Lerinẽsiũ virtus.

in

in labore ipſo pręmium laboris, quia pęnè iam in opere eſt, quod merces erit.

Horum tu, mi chariſſime Hilari, redditus inſertuſque conſortio plurimum tibi, plurimum etiam illis contuliſti, qui nunc pro reditu tuo alacri exultatione lętantur. Cum his obſecro peccatorum meorum interceſſioniſque memoriam ne obliteraueris: cum his, inquam, quibus neſcio an ipſe gaudij plus attuleris, an maius inueneris. Tu nunc verior Iſraël, qui corde Deum conſpicaris, ab Ægyptijs ſęculi tenebris dudum expeditus ſaluriferas aquas ſubmerſo hoſte tranſgreſſus, in deſerto accenſum fidei ignem ſecutus, amara quondam, per lignum Crucis dulcia nunc experiris, ſalientes in vitam ęternã aquas à Chriſto trahis, internum hominem ſuperno pane paſcis, in Euangelio tonitruum diuina accipis voce: qui cum Iſraël in eremo commoraris, cũ Ieſu terram repromiſſionis intrabis. Vale in Chriſto Ieſu Domino noſtro.

D. EVCHERII Episcopi Lugdunensis DE CONTEMPTV MVNDI

Epistola parænetica ad Valerianum cognatum.

BENE alligantur vinculo sanguinis, qui vinculo consociantur amoris. Sic & nobis quoq; admodum gloriari pro hoc ipso Dei munere licet, quos perinde charitas vt propinquitas nectit, coarctantque in vnum affectum duæ necessitudines; quarum alteram à parentibus carnis nostrę accepimus, alteram à nobis sumpsimus. Geminum hoc vinculũ, quo confœderantibus nos hinc genere, hinc dilectione connectimur, hęc me paulò latiùs ad te exarare com-

 pulit,

Animæ cura Christiani professio

pulit, vt commendarem animo tuo causam animæ tuę; veramque illam beatitudinem, & ęternarum rerum capacem, opus nostrę professionis assererem. Nam cùm te ęquè ac me diligam, necesse est, vt summum bonum assequi te tamquam me alterum cupiam.

Natura felix Valerianus.

Et quidem à professione vitę sanctę, pio etiam non abhorres ingenio, qui ea quę sacrę Institutiones docent, præuenisti in plurimis pręcoqua morum felicitate: vt mihi videaris quędam religionis officia, quasi per prouidam occupasse naturam, Domini ac Dei nostri iam in hoc erga te indulgentiâ: cuius gratia est, quòd diuina in te doctrina bona sua pro parte inuenire potest, pro parte conferre.

Maioribus illustris.

Quamuis autem in maximos sęculi apices, patre soceroque elatus, illustribus ex vtroque titulis ambiaris; ego tamen longè superioris in te honoris fastigia concupisco: teque non ad terrenarum, sed ad cælestium; nec ad sæculi, sed ad sęculorum dignitatem voco. Certa quippe & inobliterabilis hęc gloria est, ęternitate gloriari.

Certa æternitatis gloria.

Lo-

Loquar ergo apud te non sapientiam huius seculi, sed illam sapientiā arcanam, absconditam, quam prędestinauit Deus ante sęcula in gloriā nostram. Loquar tecum multo studio tui, mei admodum parum prouidus; qui plus in te quid velim, quàm in me quid possim, consideraui. 1. Cor. 3. 19.

Primum instituti atque in lucem editi hominis officium est, mi Valeriane charissime, proprium cognoscere auctorem, cognitumq; suspicere, vitamque, id est, diuinum donum in diuinum officium cultumque conferre; vt, quod Dei munere sumpsit, Dei deuotione consummetur; atque id quod ab eodem indignus cepit, eidem subiectus impendat. Sana quippe opinione agimur, vt eductos nos sicut ab ipso, ita ipsi arbitremur. Vnde ille planè magnificeque perspicit Creatoris nostri in effingendo homine sententiam, quisquis ita intelligit, quod nos & ipse, & sibi fecit. *Primū hominis officiū, Dei cognitio.*

Optimum deinde est, curam principalem animę impendere, vt quę vtilitate prior est, non sit consideratione posterior. Primas apud nos curas, *Secūda animæ cura.*

quę prima habentur, obtineant, sũmasque sibi solicitudinis partes salus, quę summa est, vendicet. Hæc nos occupet in præsidium ac tutelam sui, iam non planè prima, sed sola. Omnia vincat eo studio, quo pręcedit omnia.

Vtraque conexa. Summam debemus, obseruantiã Deo, animę deinde maximam: atque ita tamen istud est, vt cùm vtrumque pręcipuum sit, obseruari alterum sine altero nequaquam posse videatur. Ita quisquis Deo satisfecerit, animę necesse est iam consuluerit: & rursus, qui animę consuluerit, necesse est Deo iam satisfecerit. Sic de summo apud nos vtroque res transigitur vtili coacta compendio, vt, si quis vnum sedulò impleuerit, vtrumque contulerit: quia ineffabili benignitate diuina, ipsa vtilitas fit Dei sacrificium.

Nõ minor animæ quã corporis cura habenda. Multus corpori curationum vsus impenditur, multum huic operę inspem medelę datur. Numquid medicinam anima non meretur? Et si varia corporis auxilia studio tuendę sanitatis adhibentur, fas non est tamen animam velut exclusam iacere, & quasi

negle-

neglectam morbis suis intabescere, atque vnam à proprijs remedijs exulare; imò verò plura animę conferenda sunt, si corpori tanta pręstantur. Nam si rectè quidam, carnem hanc famulam; animam verò dominam esse dixerunt; non oportet posteriore loco nos dominam ponere, ac famulam iniquo iure præferre. Meritò poscit studia maiora pars melior, quia omni nobis cura illuc respiciendum est, vbi substantię nostrę abũdantior dignitas constitit. Congruũ non est in hoc honore nostrę solicitudinis eam nos subijcere peiori. Caro siquidem procliuis in vitia, ad terram nos tamquam in originem suam reuocat: hęc verò veniens à Patre luminum, sicut ferri ignibus mos est, in superiora nititur. Hæc in nobis imago Dei, hoc pretiosum est diuini muneris pignus. Hanc omni ope, hanc summis viribus tueamur: hanc si regimus & conseruemus, Dei depositũ tuemur. Quis extruendi, nisi cùm fundamenta ieceris, locus est? Superædificare ceteras vtilitates destinanti salus fundamentum est. Cęterùm

Anima domina, caro ancilla.

Gen. 8. 21

Iac. 1. 17.

Anima Dei depositum.

Salus omnium fundamentũ.

quomodo quispiam sequentia addat, si nec prima possederit? Vnde succedentium augebitur incrementis, si anteriorum deficiatur exordijs? Quomodo interesse putet beatitudini, cùm desit etiam saluti? Indigens vitę, vnde abundare felici vita potest? Aut quid prodest, si adiiciat cibis, nō habens vnde consulendum est animę? de qua & Dominus noster Iesus Christus ait: *Quid enim prodest homini, si mundum vniuersum lucretur, animę verò suæ detrimentum patiatur?* Proinde nō potest vlla compendij causa consistere, si constet animæ interuenire dispendium. Vbi salutis damnum est, illic vtique iam lucrum nullum est. Quo enim lucrum capiatur, nisi capiendi sedes inconcussa seruetur? Atq; idcircò ad illud lucrum verum, ad illud sanctum expetendumque cōmercium, dum tempus est, properemus.

Matth. 16 v. 26.

Salus lucrum verum.

Parere possunt ęternam vitam pauci dies: qui tamen dies, etiamsi illæsam atque incontaminatam vitę beatitudinem possiderent, tamen quia pauci essent, paruo ęstimandi erant. Nihil enim est magnum re-

Gal. 6. 10

Aeternitas paruo cōparatur.

quod

quod paruum tempore: nec longis dilatatur gaudijs, quidquid arcto fine concluditur. Breuem vtilitatem sæculi istius breuia habent commoda. Rectè ergo etiam bono breuis vitæ, perpetuæ vitę commodū præponendum videretur; quia illa esset temporalis, hæc æterna felicitas; quia fragile esset, breuibus bonis perfrui; tutum, gaudere perpetuis.

Nunc verò ęterna vita beatissima est. Nam quid felicius æterna vita dici potest? Hæc verò breuis; ita breuissima, vt ærumnosissima: quæ vndique circumstantium dolorum vrgetur incommodis, & deficientibus fatigatur malis, dum accidentium iactatur iniuriis. Quid enim tam infidum, tam varium, tam calamitosum, quàm vitæ istius cursus est? quæ plena laboris est, plena sollicitudiuis, plena curarum, ipsorum quoque plena discriminum; & per ancipites distracta casus fit corporis vexationibus inquieta, animi angoribus anxia, periculorum turbinibus incerta. Quæ vtique vtilitas, quæ ratio non experti bona ęterna, sequi temporaria etiā mala?

Aeternū tēporario præferendū.

Cōmeatus æternitati parādus. Nonne vides, vt etiam in hac vita quisque prouidus, locum aut agrum, in quo diutiùs se commoraturum putat, copiosis in vsum sarciat impendijs; & vbi paruo quis erit tempore, parua prouidet: vbi maiore, maiora procurat? Nobis quoque, quia in præsentiarum breuissimum angustiis coarctantibus tempus est, in futuro sæcula erunt, competentibus copiis vitam exaugeamus æternam, competentibus instruamus exiguam: ne prouisione peruersa impendamus breui tempori curam maximam, & maximo tempori curam breuem.

Bone æterna alliciunt, temporaria mala exturbant. Aatque haud scio ad hanc beatissimam vitam, quod cōpellere nos ocyùs aut efficaciùs debeat, an ipsa futuræ vitæ commoda quę promittuntur; an præsentis vitę incommoda, quę videantur. Inde nos illa blandissimè prouocant, hinc ista vehementer exturbant. Proinde cùm in meliorem partem etiam pessima suffragentur, si bonis non illicimur, malis extrudamur. Ad incitamentum meliorum optima deterioribus concinunt, & in eamdem vtilitatē diuersa concurrūt.

Nam

Nam dum alia nos inuitant, alia fugant; in melius vtraque nos sollicitant.

Nam si hominum quispiam clarus ac locuples in locum liberorum te adoptaturus acciret, ires per oppositas rerum difficultates, & per quamuis longi recessus iter vectatus accurreres. Deus vniuersitatis rerumque Dominus te in adoptionem vocat, illud (si velis) tibi blandum filij nomen impartiens, quo Deum nostrum, vnicum suum nuncupat; & non accensus raperis? non properus vrgeris, ne conditionem tantam celeri occursu mors festina præripiat?

Adoptio Dei expetēda. Rom. 8. 15. Gal. 4. 5. Eph. 1. 5.

Atque ad hanc obtinendam tu non inuias terræ solitudines, nec longinqui maris incerta penetrabis. Cum volueris, hæc adoptio tui tecum est. Numquidnam segnes ac desides nos res ista habebit idcircò, quia tam prompta quàm maxima? Quò durius conditionem hanc dissimulatores experientur: tantò enim nolentibus perniciosior, quantò est volentibus promptior.

Certè cupiditas vitæ est illud, quod

Omnibus corcupita. nos delectatione rei præsentis innexuit. Ergo amantes vitam hortamur ad vitam. Vera ratio est persuadendi, cùm id poscitur, vt impetremus à vobis quod concupiscitis. Pro vita, quam diligitis, legatione apud vos fungimur; & hanc, quam omnes exiguam amatis, insinuamus, vt ametis æternam. Quam quo pacto amemus, nescio, si non hanc quam amamus, esse quàm speciosissimam cupimus. Itaque istud, quod & cùm arctum sit, placet; placeat magis si potest esse perpetuum: &, quod apud nos pretium habet, cùm finem habeat, sit nobis supra pretium, si potest esse sine fine. Rectum sit proinde, minorem vitam prospexisse maiori, vt ad alteram nobis, sed per hanc transitus construatur: quam vtique non conuenit sociæ commodis, obliquis interuenire consilijs. Non se opponat vt obsit, vt noceat: absurdum quippe atque contrarium est, vt vitæ detrimentum afferat amor vitæ.

2.Cor 5. v. 20.
Eph. 6. 20.

Egregiũ dilẽma. Igitur siue vitam hanc contemnendam putas, siue complectendam, in vtroque facilis negotij mea causa est.

Nam

Nam si spernitur, vna est spernendi ratio, vt melior appetatur: & si diligitur, tantò magis est diligenda, quę maior est.

Ego tamen desiderauerim, vt hanc pro experimentis sui habeas, vt molestissimam atque incertis fatigationibus inquietam, sicuti est, iudices; eamque cum occupationibus spernas ac respuas. Abrumpatur illa interminabilis sęcularium negotiorum catena, & ille de necessitatibus multis vnus per totam vitam labor. Disrumpamus inanium curarum vincula, quorum succedentibus sibi nexibus implicaris, in quibus semper occupatio nostra quasi incipit. Remoueantur illę tam vacuę quàm coherentes sibi causę; in quibus, quoad viuitur, studium mortalium, dum subinde negotijs inchoatur, nunquam finitur. Quarum rerum infatigabilis intentio iam breuem & arctam per se vitam, hanc etiam arctissimam reddit. Per quę etiam nunc vana gaudia, nunc acerbi mœrores, nunc anxia vota, nunc suspecti metus veniunt. Abijciantur postremò illa omnia, quę prę-

Vita hęc ærumnis

Negotia fugēda.

sentem

ſentem hanc vitam faciunt breuem, occupationi, longam dolori, Repudiemus mundi parum fidi vitam vtrobique ſuſpectam, apud quam perinde alta atque humilia parum tuta ſunt. Obteruntur humilitate depreſſa, nutant celſa faſtigio. Pone quem volueris ſtatum, non apud infima iſtic, non apud ſumma requieſcitur. Grauem turbinis ſortem vtraque conditio nõ effugit. Subiacet contumeliç minor, maior inuidię.

Duo Mũdi vincula, opes & honor.

Duę res pręcipuę ſunt, vt arbitror, quę maximè homines in negotijs ſęculi vinctos tenent, & eblanditis ſenſibus captos illecebroſo amore conſtringunt, opum voluptas, & honorum dignitas: quarum prior non voluptas, ſed egeſtas; ſequens non dignitas, ſed vanitas nuncupanda eſt. Hęc vtraque alternis nodis irretitis greſſum impediunt, fallax complexa collegium: hęc peſtiferè pectoribus humanis blanda deſiderijs vitia inſpirant; defatigataſque mentes mortalium facili iucunditate ſollicitant.

Nam quid iſtis opibus (vt de his

primum

primùm dicam) perniciosius, quę rarò nisi cum iniustitia congeruntur? Tali administratore res ista capitur, tali custode seruatur. *Radix enim* (inquit) *omnium malorum cupiditas*. Adeò quędam societas est pęnè etiam nominis duabus his rebus, vitijs, & diuitijs. Nunquidnam non opes istæ quędam materia contumeliarum sunt? Vnde etiam quidam nostrorũ ait: *Quid enim aliud sunt diuitiæ, nisi pignora iniuriæ?* Numquid non velut exposita improbis præmia, factiosorum oculos animosque prouocant; proscriptionesque ipsas quodãmodò ostentant & inuitant?

Opes plerumque iniustæ.

1. Tim. 6 v. 10.

Vitia cognata diuitijs.

Diuitiæ iniuriæ pignora.

Sed fac, vt ista non accidant, numquid quò post nos errantes fugientesque commigrent, certi esse possumus? *Thesaurizat*, inquit, *& ignorat cui congreget ea.*

Fugaces.

Psal. 38. v. 10.

Sed fac, vt veniat hęres ex voto, numquid non sæpè censum hęres intercipit; opesque congestas aut filius malè educatus, aut gener malè electus absumit? Quid diuitię istę in se voluptatis habent, quarum est & misera possessio, & incerta transmissio?

Dilapidantur.

Quò

Te potiùs quàm opes dilige.

Quò deuius ac pręceps hominum amor raperis? Scis ea quæ tibi obueniunt diligere, & ipsum te diligere nescis. Foris est quod amas, extra te est quod concupiscis. Reuertere potiùs in te, vt sis tibi tu charior quàm tua. Certè si ad te quispiam rerum haud ignarus accedat, malis ipsum te amet, quàm ista quæ tecum sunt: idque eliges, vt ille vitę tuę potiús quàm opibus tuis affectum suum conferat. Vis hunc homini fidem seruare, non rebus. Quod tibi tribuere velis alium, ipse hoc tibi, qui es tibi fidissimus, tribue. Nos, nos potiùs amemus, quàm nostra. Et hæc quidem aduersus facultates dicta sint.

Honos dignis et indignis communis.

In honoribus verò huius mundi, vt cętera taceam, quę ęstimari dignitas potest rerum, cùm ad hanc promiscuè cum bonis mali ambitione conscendant: & non vnius meriti viros vnus honor ambiat, dignosque & indignos non iam discernat dignitas, sed confundat? ita, quę meliores deterioribus pręferre debebat, ęquare cœpit; nouoque modo, optimi ac

pessimi

pessimi viri nusquam ferè minus discrimen est, quàm in honore. Nonne honor maior est, huiusmodi honore inhonorũ esse malle; ac suis magis moribus, quàm promiscuis honoribus ęstimari?

Atque hęc ipsa (vtcumque se habent) quàm transuolantia, quàm caduca sunt? Vidimus nuper viros honore conspicuos cellsarum dignitatum insedisse fastigijs, & diffuso vsquequaque censu per orbem patrimonia tetendisse. Cupiditates successibus vicerant, rebus vota transcenderant. Sed priuatas tantum felicitates reuoluo. Reges ipsi magno sublimes imperio, auro gemmisque fulserunt: horum tegmina (mirum dictu) textis irradiabant metallis, diadema distinctis intermicabat ardoribus; splendebat instructa palatinis aula cultibus, auratisque trabibus tecta rutilabant; eorum voluntates iura hominum, eorum verba, leges appellabantur. Quis supra hominum verticem potest temporaria felicitate confugere? Ecce eorum ille ambitus nusquam est; affluentissimæ quoque *Caducus est.*

que

Sap. 5.9. que opes abierunt; transierunt ipsi tantarum opum domini. Recentium inclytorumque regnorum apud nos iam quædam fabula est. Omnia illa quæ hic erant magna, modò iam nulla sunt.

Sola pietas mortuo comes.

Nihil, vt puto, imò vt certò scio, ex illis opibus, honoribus, regnis secum abstulerunt, nisi (si qua in his fuit) fidei pietatisque substantiam. Sola hęc illos, ceterarum rernm egenos, sola prosequitur; hæc abeuntes inseparabilis & quasi fida comitatur. Illa nunc ope aluntur; in illis nunc diuitijs, in illis tantùm honoribus acquiescunt. Hæc bona nunc in beneficiis habent.

Veræ opes, veri honores quærendi.

Quapropter si honoribus opibusq; capimur, veris opibus, veris honoribus excitemur. Optimus quisque in cælestes honores, in cęlestes opes, terrenos honores, terrenas opes trãsfert; illuc vtique, vbi honornm ac malorum summa & inconfusa discretio est; vbi, quod semel adipiscimur, semper tenemus; vbi, si locus obtinendi vllus fuerit, amittendi nullus erit.

Sed

Sed quando de fragili temporalium bonorum possessione diximus, aliquid etiam nobis de ipsius breuis vitę conditione dicendum est. Quid istud quęso, quid istud est? Nihil ita quotidie homines vt mortem vident, nihil ita obliuiscuntur vt mortem. Agitur humanum genus rapida in occasum mortalitate, omnisque posteritas succedentium sæculorum lege decurrit. Patres nostri pręterierunt, nos abibimus, posteri sequentur. Velut ex alto vndarum iactus, alijs atque alijs superuenientibus, in littoris extrema franguntur; ita in terminum mortis succiduæ alliduntur ętates. Hęc nos consideratio diebus ac noctibus, hæc nos conditionis nostræ memoria circumstrepat. Debitum vitæ finem iam iamque affuturum putemus, qui nobis tanto magis appropinquabit, quanto magis distulit. Vicinum speremus diem, longinquum esse nescimus. *Præparemus*, vt scriptum est, *ad exitum vias nostras*

Mors præ ocu-lis ha-benda.

Malac. 3. 1.

Si cogitamus ista, si ista meditamur, non timebimus mortem timendo. Beati qui vos iam reconciliastis

Mortis meditatio timorē pellit.

Phil.1.23 Christo. Non magnus mortis istos timor infestat, qui iam dissolui optant, & esse cum Christo: qui summū vitę istius diem iam parati, iam quieti in silentio expectant. Non enim multum refert quando finiant temporariam, qui transeunt in æternam.

Malorū turba ne turbet. Ad negligentiam vitæ non nos negligentium turba persuadeat, nec ad damnum propriæ salutis alienis ducamur erroribus. Quid nobis in illo Dei iudicio proderit multitudo? vbi singuli iudicabuntur? vbi sola examinatio meritorum, actus quemque non populus absoluet? Cessent, cessent solatia malesuada discriminis. Nimirum pręstat vitam propagasse cum paucioribus, quàm perdidisse cum pluribus. Atque adeò non nos ad incuriam peccatorum sola peccantium numerositas pertrahat; neque hoc quod sibi alij parum consulunt, quędam nobis efficiatur auctoritas. Obsecro te, delictum alienum semper vt opprobrium respice, nunquam vt exemplum.

Quòd si libet oculos ad exempla conferre, in illam potiùs intende par-

tem; qua licet pauciores sint, tamen sunt in sua parte copiosi: illam, inquam respice, in qua sunt, qui sapienter intelligunt, quapropter nati sint; & vtique, dum adujuunt, vitæ suæ causam agunt; qui vtili opere insignes, atque egregia virtute præstantes, præsentem vitam excolunt, futuram serunt. Nec solùm copiosa horum exempla, verùm etiam magna non desunt.

Bonorũ exẽpla æmulanda.

6 Nam quæ mundi nobilitas, qui honores, quæ dignitas, quæ sapientia, quæ facundia, quæ literæ non se iam ad hanc cælestis regni militiam contulerunt? Quę sublimitas non iam se ad istud leue cæleste iugum cum deditione submittit? Et sanè supra omnem errorem atque ignorantiam est, dissimulare quemque negotium salutis suę. Possem etiam, nisi longum esset, multos ex innumeris nominatim retexere, quanti in sęculo illustrium virorum hanc arctiorem diuini cultus obseruantiam, vitamq́ue sectati sunt: quorum tamen exempla, ne cuncta penitus omittam, cursim pauca subnectam.

In his etiã magni in sæculo viri

Matth. 11 v. 30.

Clemēs Romanus. Clemens vetusta prosapia Senatorum, atque etiam ex stirpe Cæsarum, omni scientia refertus, omniumque liberalium artium peritissimus, ad hanc iustorum viam transiit; itaque etiam in ea excellenter affloruit, vt Principi quoque Apostolorum successor extiterit.

Gregorius Thaumaturgus. Gregorius è Ponto sacerdos, Philosophia primus apud mundum, & eloquentia prȩstans; sed posteà maior prȩstantiorque virtutibus, adeò vt (sicut de hoc historiæ nostræ fides loquitur) inter reliqua admirabilium signa meritorum, precibus huius atque orationibus mons referatur recessisse, lacus exaruisse.

Gregorius Nazianzenus & Basilius Magnus Alius item Sanctus, atque eiusdem nominis Gregorius, æquè literis ac Philosophiæ deditus, cælestem hanc Philosophiam concupiuit. Cuius etiā, quod ad rem pertinet, nequaquam silendum videtur, quòd Basilium studijs priùs sæcularibus familiarem sibi, & Rhetorices adhuc professioni vacantem, auditorium ejus ingressus, manu hunc apprehensum schola abduxit, dicens: *Omitte ista, & da salu-*

ti operam. Et posteā vterque memorabilis sacerdos, reliquit vterque In Ecclesiæ nostræ libris ingenij sui præclara monumenta.

Paulinus quoque Nolanus episcopus, peculiare & beatum Galliæ nostræ exemplum, ingenti quondam diuitiarum censu, vberrimo eloquentiæ fonte, ita in sententiam nostram, propositumque migrauit, vt etiam cunctas admodum mundi partes eloquio operibusque resperserit. *Paulinus Nolanus*

Hilarius nuper, & in Italia nunc antistes Petronius, ambo ex illa plenissima, vt aiunt, mundanæ potestatis sede, vnus in religionis, alius in sacerdotij nomen ascendit. *Hilarius & Petronius.*

Et quando clarissimos facundia, Firmianum, Minutium, Cyprianum, Hilarium, Ioannem, Ambrosium, ex illo volumine numerositatis euoluā? Dixerant, credo, & hi sibi, quod quidam nostrorum ait, cùm se à sæculo in hanc beatiorem vitam hoc velut stimulo concitaret; dixerant credo: *Quid hoc est? Surgunt indocti, & cælum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris ecce vbi in carne volutamur & sanguine?* Dixerant *Aug. lib. 8. Conf. c. 8. Matth. 11 v. 12.*

xerant istud, & idcircò ipsi posteà vim intulerunt regno.

Prolatis ex parte, quos maior fidei nostrę feruor habuit, sęculi philosophia, eloquentia, honoribusque perfunctos, ad ipsos iam Reges, & illud caput mundi veniam. Neque nunc commemorandos putabo omnes superiores illos Religioni deuotos, & regię dignitatis viros; solùm mihi insignes, Dauid pietate, Iosias fide, Ezechias humilitate, ex memoria venerandorum promentur Annalium. Nonnulli quoque ex recentioribus extiterunt, atque hac nostra tempestate princ pes, qui ad agnitionem veri Regis propiùs accesserunt, summumque illum dominorum Dominum summa cordis contritione confessi sunt. Attentam diuinę maiestati reuerentiam etiam vterque sexus ex aula exhibuit Hi potiùs idonei, vt arbitror, ad ęmulandum proponantur, quorum exempla cùm habeant de futuris salutem, habent de pręsentibus auctoritatem.

Etiā Reges nobis in exemplū sunt.

Cernis, vt etiam dies atque anni & cuncta hæç ornamenta cæli, Dei verbum

bum mandatumque infatigabili ob- *Mūdus*
seruatione conseruent; pręceptorum- *quoque*
que eius custodiant irremissa lege fa- *ipse in*
mulatum ? Numquid nos (quorum *exēplū*
ista vsibus fabricata sunt, quorum lu- *venit.*
minibus ingesta sunt) cælestium man-
datorum non nescij, nec diuinę vo-
luntatis ignari, præceptum Dei sur-
da aure transibimus ? Et his quidem
pręd ctis mundi adminiculis, quid in
sęcula obseruarent, semel iussum est;
nobis verò tot voluminibus diuinæ
Legis iterantur imperia. Ad hęc sal-
tem, quod homini ipsi attributum est,
voluntati Auctoris parere, præcep-
tisque eius vacare discat; quia omne
istud cùm prębet ministerium, pręs-
tat exemplum.

Et tamen, si qui ad Auctorem
suum redire nolunt, num idcircò Do- *Deū ef-*
minum suum vitare possint ? Aut quò *fugere*
suppetit vt fugiant qui à Deo se auer- *non pos-*
tunt ? Audiant, sancte Dauid, audiant *sumus.*
te dicentem : *Quò ibo à spiritu tuo, &*
à facie tua quò fugiam ? Si ascendero in Psal 138 v. 6.
cælum, tu illic es; si descendero ad infer-
num, ades. Si sumpsero pennas meas di-
luculo, & habitauero in extremis maris

 etiam

etiam ibi manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua. Ergo illi (velint, nolint) se Domino vniuersitatis etsi voluntate auferunt, iure non subtrahunt. Illi quidem affectu absunt, sed ille dominatu adest. Ita (quod improuidum & inconsultissimum est) errantes clausi viuunt extra considerationem Domini, & intra potestatem. Et, si vnusquisque de fuga famulũ minaci indagine sectatur, eumque declinantem se iuris sui assertor insequitur; cur non de semetipso cælesti Domino ius sum reddit, seruitutique quamprimùm se in famulatum eius voluntaria oblatione dedit, æquus vtique tam sibi, quàm in se arbiter?

Non tã oculis quàm auribus credendum.

Cur in præsentium rerum oblectabili defigimur aspectu? cur ijs tantùm libet incubare quæ cernimus? Numquid luminibus istis tantùm viuimus, aut solos in vsum gestamus oculos? Viuimus quoque & auribus, vt possimus inhiare promissis. Magni nos per hanc quoque corporis partem affectus trahunt. Quę spondentur, quæ prædicantur, feruenti-

tibus votis, instantibus desiderijs expectemus. Fidem promissorum fidelis ille, ille Auctor inculcat. Ambiamus ad optima quę pollicetur.

Ex visibilibus ad inuisibilem Auctorē ascendēdum.

Quamquam si ipsis quoque oculis benè, & vtiliter vti volumus, per istos etiam in futurum cupiditate magna ex parte raptamur; si admirationem quam ex mundi contemplatione capimus, retorqueamus in ipsum tantę machinę Auctorem aut si cogitemus, quantus in posterum splendor lucis possit luminibus occurrere, cum se nunc tantus insinuet; quàm magnifica fulgebit perpetuis forma rebus, cùm sit nunc tam speciosa perituris. Non ergo oportet in deteriorem nos partem officia sollicitare membrorum: commodè potiùs in vtrãque temperentur vitam, sicque custodiant temporarię vsum, vt æternæ non abijciant ministerium.

Officia membrorum tēperāda.

In Deo omnia expetenda habes

Quòd si nos ista auocatio, atque amor iuuat, & ipsũ sensum oblectatio sollicitat, est planè hic amor summæ voluptatis; est non solùm quod amari effusissimè possit, sed & quod maximè debeat, iucundum, præclarum,

vnicum

vnicum, æternum bonum; Deus inquam noster, cui possis tam magno quàm pio igne flagrare, si in locum anteriorum cupiditatum pretiosa rursum desideria succedunt. Si te in aliquo capiebat tam magnificæ rei dignitas, nihil illo magnificentius: si te aliquid velut aptum gloriæ accommodatumque rapiebat, nihil illo gloriosius: si ad splendida fulgentium rerum ducebaris visu, illo nihil clarius: si ad speciosa trahebaris intuitu, illo nihil pulchrius: si in aliquo te amplecti putabas veritatem, illo nihil verius: si in quoquam suspiciendã largitatem credebas, illo nihil munificentius. Miraris quod purum est atque simplex? nihil illa bonitate sincerius. Sollicitaris affluentium rerũ copia? nihil illa abbundantia copiosius. Diligis aliquid tamquam fidum? nihil huius firmius est fide. Amas aliquid vt commodum? nihil commodius est huius ipsius amore. Est aliquid, quod te vel seueritatis vel iucunditatis specie trahat? non est magnitudine illa, dignatione illa quidquam aut terribilius, aut blandius.

Re-

Requiritur in aduersis benignitas, in prosperis suauitas? vnicum est ex illo aut in lętis gaudium, aut in mœstis solamen. Itaque ratione plenissimum est, te illum, in quo habeas omnia, amare præ omnibus. Diuitiæ, & quæcũque illa sunt quę te nunc amœnitatibus suis obtinent, non solùm intra ipsum, sed etiam ab ipso habentur.

Malè hactenus amor sparsus, diuinis deinceps reddatur excubijs. Vaga adhuc affectibus suis in sacros reducatur vsus iam casta charitas; dilectionemque opinionibus deuiam, cohibito errore, castigans dirige, atque in Deum amorem confer tuum: quia & quidquid nunc amas, suum est. Suum, inquam, suum est. Est enim tantus ille, vt qui non amant eum, iniquè quidem, sed tamen non nisi eius quidquam amare possint.

A creaturis in Creatorem te confer.

Sed tamen consideret velim arbiter iustus, æquùmne sit diligere opus opifice neglecto; derelictoque omniũ Creatore rerum, in rem huius cupiditatibus suis passim atque indifferenter incurrere; cùm vtiq; Deũ oportuisset

Opere suo opifex præstat.

tuisset illicere ad amorem sui, vel per huncipsum affectum suorum operum. Et nunc homo aduersus indignorum tantùm figmentorum desideria, atque officia conuertitur, animisque incōgruè dissidentibus appetitor artis, desertor artificis, complectitur speciem; cuius non miratur Auctorem.

Nibil par illi rependere possumus.

Et quid de illa tam magna multitudine dulcedinis suę diximus? Aut quid de tanta & tam ineffabilis boni suauitate, sancto ac profundo charitatis eius thesauro elocuti sumus? aut quādo in quoquam de illo quisquam valet rei ipsius fando consequi dignitatem? Amare ergo eum iam non voluptarium tantùm, sed etiam necessarium esse ducamus. Impium quippe est, hunc non diligere, cui rependere non queas, etiam cùm dilexeris. Iniustissimum est, vt ei quæ possis, tribuere nolis, cui etiam si velis, repensare non possis. *Quid enim retribuemus Domino, pro omnibus quæ retribuit nobis?* Quid retribuemus vel pro hoc tantúm, quòd per fidem homini salutem dedit, statuitque vt quàm facillimum factu esset, per quod spem

Psal. 115. 3.

orbi

orbi terræ, ac vitam mortalibus propagaret?

Et, vt ad ista descendam, illa aliquando externa omnia, id est, nationes & regna, putâsne ob aliud in ditionem, ac ius cessisse Romanum, & ob aliud magnam partem generis humani in vnum transisse populum, nisi vt facilius, tamquam medicamentum per corpus vnum, ita per vnam gentem fides infusa penetraret; &, vt capiti ingesta, velociter se per membra diffunderet? Alioqui non ita cucurrisset inter crebras & discrepantes ritibus linguisque gentes, nec tam longè per nouorum semper graduum obiecta transisset. Denique beatus Paulus per hunc eumdem populum disterminans fidem, scribit se ab Ierosolymis vsque ad Illyricum Euangelio Christi cuncta repleße. Quando autem istud inter nationes aut immanitate barbaras extitisset? Inde est, quòd nunc terra à solis ortu & occasu, ab Aquilone & mari Christũ resonat; quòd ad vitam omnia mundi latera concurrunt, dum fidem Thrax, fidem Libys, fidem Syrus, fidem

Romano orbis cessit imperio, vt fides faciliùs propagaretur.

Rom. 15 v. 19.

Non temerè Christus Augusti imperio natus. fidem receptat Hispanus. Magnum ergo ex hoc diuinę pietatis argumẽtum est, quòd sub Cæsare Octauio, cùm vtique Romana possessio verticem tenuit, tunc se Deus terris dedit. Itaque, vt tua apud te proferã, cùm ab ortu Regni huius centesimus & octogesimusquintus ferè supra millesimum vertatur annus, quidquid vel sub illa dominatione Regum vetusta, vel sub illa deinde gemina administratione Consulũ Romano accessit Imperio, omnia Christi aduentui præparata, & diffundendæ fidei prouisa, potest (si quis idoneus est assertor) ostendere.

An. Christi 435.

Nos ad propositum reuertemur. *Nolite*, inquit, *diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt*; quia omnia hæc conspectui nostro insidiosis coloribus lenocinantur. Vis illa oculorum attributa lumini, non applicetur errori; & cùm vitę vsibus pateat, non admittat causas mortis. *Carnis desideria*, vt egregiè Apostolus ait, *militant aduersus animam*; omnisque illis in perniciem nostram cladem q; procinctus est. Peruigilem, cùm insurgunt

1. Ioan. 2. 15

Mũdus insidioso colore lenocinatur.

1. Pet. 2. 11.

gunt aduersus nos, stationem tenent, externorum planè hostium more; dũ sibi tantum virium acquirunt, quantum nobis subtrahunt.

Ita ego hactenus de inextricabilibus sęculi insidiantis illecebris: de honoribus opibusque sermocinatus sum, tamquam si iucundus blandimẽtis suis mundus vigeret. Quidquid est, illarum rerum facies adũbratis quõdam nitoribus expolita, iam obsoleuit, omnisque fucatus splendor intercidit. Vix iam hoc habet mundus, vt fallat. Periit imago illa rerum ad decipiendum vsque decora. Priùs nos seducere vero cogitabat fulgore, non poterat; propè iam non valet & ipsa nos falsa ostentatione corrumpere. Solidis bonis carebat, ecce deficit etiam caducis. Non hunc aut ad tẽpus speciosa ornant, aut in posterum mansura confirmant. Nisi nosmetipsi decipimus, pęnè mundus decipere nos non potest.

Qui totus fucatus & euanidus est.

Sed quid dissimulamus ea exprimere, quę fortiora sunt? Dissipatas loquimur opes mundi, cùm iam ipse mundus in finem suum vrgens, spatiis

Quin & ipse mũdus iam penè periit.

net tempus instare, cùm ancipiti periculo finis alternus, & discrimen geminum vnam omnibus mortem minatur. Incumbit mihi misero iam mundi mortalitas, tamquã mihi non sufficiat ad terrorem mea. Quid palpamus metus nostros? Securitati locus non est, quando terminus in nos impendet indifferenter, singulorum hinc hinc omnium.

Miserrima quorũdam cõditio. Quò magis est in hoc, non iam dicam sæculi exitu, sed vel in hoc rerum eius defectu hominum miseranda conditio; qui sibi nec futurorum spem gaudiorum reponunt, cùm iucunditate præsentium non fruantur. Voluptatem vitæ breuioris non capiunt; perpetuæ sperare non possunt. Bonis temporalibus non vtuntur, non vtentur æternis. Hic rei parum, illic spei nihil. Dolendus prorsus, atque miserandus hominis status iste est, nisi fortè faciat de acerbissima conditione congruam necessitatem; nisi ob hoc ipsum ad potiora vtilitatis suæ remedia se corrigat, contendatque ad illa salubrioribus vota cõsilijs; præsertim cùm ita dilacerata

præsentis temporis res sit, vt qui vnius futuri sęculi commodum perdit, vtriusque perdiderit.

Dirigenda est omnis animi intentio in spem futuri. Quam spem vt pleniùs, ac manifestiùs consequaris, aperire eam etiam sub alicuius exempli conditione non abnuam. Si cui aliquis quinque hodie ex ære denarios offerat, quingentos verò aureos in crastinum spondeat; optionemque offerat, vtrùm æs ad præsens sumere, an aurum mallet in posterum; dubitimne est, quin præopter grandia illa munera cum parua mora? Tu quoque breuis huius atque æternæ vitæ conditione perspecta, non eligas capere vilia, cùm sperare posis pretiosa. Non est tanti sumpsisse parua, quanti est expectare quæ magna sunt. Quòd si omne hoc fragile quod in mundo est, & videmus & capimus; spei verò à sperando inditum nomen est; manifestum est nequaquam in hoc sæculo spem possideri, in quo his, quæ intuemur, & fruimur. *Spes enim quæ videtur, non est spes; nam quis quod videt quid sperat?* Ergo quæcumq;

Spe futuri animus erigendus.

Rom. 8. 24.

cumque illa spes rebus miscetur humanis, quęrenda est in futurum: alioquin nec spes appellari potest, si non speratur. Itaque manifestiorem in futurum rem spei sequimur, quam spem rei in præsentibus experimur.

Ecce ea quæ nobis in ipsos oculorum admouentur obtutus, non absolutè quasi oppressis visibus intuemur: multò verò certiùs in ea quæ eminus offeruntur, velut expeditis luminibus intendimus: ita ferè euenisse de præsentibus, futurisq; non est ambigendum. Nam præsentia tamquam in oculos ingesta, non rectè cernuntur: futura tamquam ab oculis reducta, manifestissimè perspiciuntur.

Futura magis oculos feriunt.

Neque hanc fiduciam futurorum incerto anctore pręsumimus, sed Domino nostro Iesu Christo verissimo sponsore veritatis, qui iustis interminabile regnum, & ampla beatissimę ęternitatis pręmia pollicetur; qui etiam per ineffabile sacramentum assumptę carnis idem homo, & Deus reconciliauit hominem Deo, ac magno absconditoque mysterio pas-

Eorum certus sponsor Christus

ſionis, mundum crimine abſoluit. Itaque manifeſtatus eſt in carne, iuſtificatus eſt ſpiritu, apparuit Angelis, prędicatus eſt gentibus, creditus eſt in mundo, aſſumptus eſt in gloria. *Propter quod Deus eum exaltauit*, vt omnia confiteantur nunc in cęlo, & in terra, in mari, & in abyſſis, quia Dominus Ieſus in gloria eſt, Rex & Deus, ante ſęcula.

Philip. 2, 9.

Quin tu, repudiatis illis Philoſophorum præceptis, quorum lectioni operam, ac ingenium accommodas, ad imbibenda Chriſtiani dogmatis ſtudia animum adijcis? Illic quoque quo facundia tua atque ingenium exerceatur, inuenies; breuique tibi liquebit, quantò hęc noſtra, id eſt pietatis, veritatiſque pręcepta, illis Philoſophorum præceptis præferri debeant. In illis namque eorum pręceptis, vel adumbrata virtus, vel falſa ſapientia: in his verò conſummata iuſtitia, ſolida veritas continetur. Vnde licet dicere, Philoſophię alios nomen vſurpaſſe, nos vitam. Etenim qualia ab his dari poſſunt pręcepta viuendi? Cauſam neſciunt. Ignorates

Vera Chriſti ſapientia Philoſophorum falſa.

tes enim Deum, & statim ab exordio iustitię declinantes, consequenti in cętera feruntur errore. Sic fit postea, vt studiorum talium finis sit vanitas. Si qui apud illos honestiora definiūt, huic iactantiæ deseruiunt, huic laborant. Ita apud eos non est vacua vitiis abstinentia vitiorum. Hi itaque sunt, sicut scriptum est, *qui terrena sapiunt*. Vnde manifestè ostenditur, veram eos iustitiam, veram sapientiam non videre. An ne aliquis ex illa Aristippi schola veritatem videbit, qui ingenio suo à suibus, aut pecore nihil differt, cùm beatitudinem in corporis voluptate constituat? *cui Deus venter est, & gloria in pud ndis eius*? Hic honestum, iustumque pręcipiet, apud quem prodigus, impudicus, adulter philosophatur? Sed alius aduersus Philolophos dicendi locus referuetur; ego ad hęc veniam, propter quę tecum loquor.

Philip. 3. v. 19.

Ibidem.

Christiana Philosophiæ præcepta

Omitte iam illas, quibus oblectaris, maximè generales eorum sententias, breuiter ex omni disputationis genere collectas, atque ad studia te nostrorum, & scripta conuerte: ibi tu

optimè pectus tuum multifaria instructione satiabis; ibi ad inculcandam fidem, non his quidem verbis, sed tamen ista dicentur tibi: Verbum Dei qui non credit, non intelligit. Ibi tu admonebere: Dominum, quia Dominum vocas, metue; quia patrem, dilige. Ibi tu veras hostias disces, audiendo: Acceptissima Deo sacrificia sunt iustitia & misericordia. Ibi tibi istud insinuabitur: Si amas te, pròximum dilige; quia nihil magis commodis tuis dabis, quàm quòd contuleris alienis. Ibi tibi pręcipietur: Nullā esse causam tam dignam putes, qua tibi iusta fiat mors hominis. Illic aduersus illicita moneberis: Libidini resiste, tamquam hosti acerbissimo, qui insultare victis etiam contumelia corporis gaudeat. Illic, ne concupiscas, istud edoceberis: Melius est nolle quę nō habeas, quàm habere quę velis. Illic, ne irascaris, hoc ingeretur: Qui ꝓuocatus irascitur; tunc solū non irascitur, cùm non prouocatur. Ibi etiam de inimicis audies: Amato non amantem, quia amantem vix vllus non amat. Illic

sępius

ſępiùs id tibi iterabitur: Theſaurum is benè recondit, qui indigentibus diuidit: perdere enim iam non poterit, quod largiendo collocauit. Illic etiam feliciora ſuadeberis, cùm dicetur: Fidelium coniugiorum fructus eſt continentia. Ibi tu diſcernenda cognoſces, cùm audies: Mala ſęculi huius iuſtis iniuſtiſque communia ſunt. Ibi tibi iſtud audiendum offeretur: Maior ęgritudo eſt languere animam vitijs, quàm corpus morbis Ibi tibi ad commendãdã pacem iſtud pronuntiabitur: Impatientibus, ſimilitudo morum, cauſa diſcordiæ. Ibi ne ſequaris malos, iſtud audies: Prudentem & ſapiens informat & ſtultus; ille quid imitandum ſit docet, iſte quid vitandum. Illic & iſta proferentur: Multa proſunt neſcientibus, ideò non minor eſt Dei in operto quàm in aperto benignitas. Illic admoneberis: Gratias Deo non magis in proſperis agas quàm in aduerſis; &, cúm proſpera ſint, te non meruiſſe fatearis. Illic tibi etiam remotiora patefient, cùm iſta prædicabuntur: Fatum non eſſe, interrogent gentes

vel leges suas, quæ vtique non puniunt nisi factorum voluntatem. Illic audies ad custodiendam puritatem, & ista præcipi: Si vis esse verax, suspicax non eris: non enim suspicamur, nisi quod nescimus. Ibi de sublimioribus quoque istud audies: Deo mente defixus, à passionibus cùm titillatur, à cęlo in terram deuoluitur. Ibi tibi & hæc memorabuntur; Cúm hic mali interdum bona capiant, boni malis affliĉtentur, qui futurum Dei iudicium non credunt, iniquum (quod absit) Deum iudicant. Illic tibi suggeretur etiam in secretis tuis: Quid velis homines nescire, ne feceris; quod Deum, ne cogitaueris. Ibi tibi contra omnem fraudem dicetur: Infelicius est decipere quàm decipi. Illic & aduersus iactantiam consummantia tibi hæc pręcipientur: Vanitatem tantò magis fuge, quantò melior efficieris: cętera enim vitia crescunt vitijs, vanitas virtutibus. Et ista quidem pauca de studijs carptim, ac breuiter pręlibata sunt.

Quòd si ad fontes ipsos Sacri eloquij

quij scrutator accesseris, ibi tu non exteriora magis, quàm interiora mirabere. Ita Scriptura dum intrinsecus radiat, velut pretiosissima quæq; gemma in profundum fulgorem considerantium demittit oculos. Hoc tu caligantem mentis aciem, nequaquã refugus insuesce; hoc interno, ac salubri cibo disce animę famem pascere.

Splendidus sacræ Scripturæ fons.

Per opus miserantis Domini, id fore non diffidimus, vt nostrorum appetens, & dissimulator tuorum, inania fastidias, & solida concupiscas. Imprudentissimum est, cùm pro nobis ferè tam multa Deus fecerit, nihil nosmetipsos fecisse pro nobis: cũque ille in operibus suis ad commoda humana respexerit, hominẽ nolle sibi consulere. Consulimus verò, si nos in Dei cultum, affectumq; reddimus. Vera quippe beatitudo est, sæculi beatitudinem spernere, neglectisque terrenis in diuina flagrare. Proinde iam nunc omnia dicta, factaque tua ad Deum, vel propter Deum dirige. Obtine, vt tibi comes semper sit illa, & tibi custos erit. Tam fida est innocentia. Magnum est, virtutem

Quæ vera beatitudo.

tutem sequi, nosque ei aliquid pro virili portione conferre. Nec pauendum est, ne se ab his, quæ vsu inoleuerunt, animus per meliorem vitam non valeat absoluere. Idem ille, cui sanandos nos, tuendosque offerimus, vires pręstat affectui.

Vnde autem, vt vel æstimatione comprehendere valeat quisquam futurorum remunerationem bonorũ? Ecce hic diuina, vt cernimus, munificentia cunctis promiscuum vsum charissimæ lucis indulsit. Datur pio & impio cõmunem spectare solem; omnibus creatura famulatum suum benignis seruat officijs; bonorum malorumque totius mundi indiscreta possessio est. Cùm hic igitur tã præclara Deus iustis pariter & iniustis tribuat, qualia sunt putanda quæ iustis reseruat? Consideremus, qui tãta dedit, quanta restituet? qui tam magnus est in donis, quàm magnus erit in præmijs? Si tam inæstimabilis est munerantis benignitas, quæ illa remunerantis? Ineffabilia sunt quæ pręparauit Deus his qui diligũt eum. rectè planè atque manifestè;

Quanta Dei remuneratio.

quia

quia verè immensum est, quàm magna rependet bonis, qui tam magna largitur ingratis.

Circumfer oculos, & de pelago negotiorum tuorum velut in quemdam professionis nostrę portum prospice, proramque conuerte. Vnus hic portus est, in quem nos ab omni fluctuantis sęculi iactatione referamus; quem inter irruentes mundi turbines fessi petamus. Huc cunctis confugiendum est, qui frementis sęculi tempestate vexantur: hic statio fidissima, & quies certa: hic latè recessus exclusis fluctibus silet: hic blanda tranquillitas serenum renidet. Huc cùm fueris delatus, tutò nauis tua post inanes labores, hic ad Crucis anchoram fundata retinebitur.

Religio portus salutis.

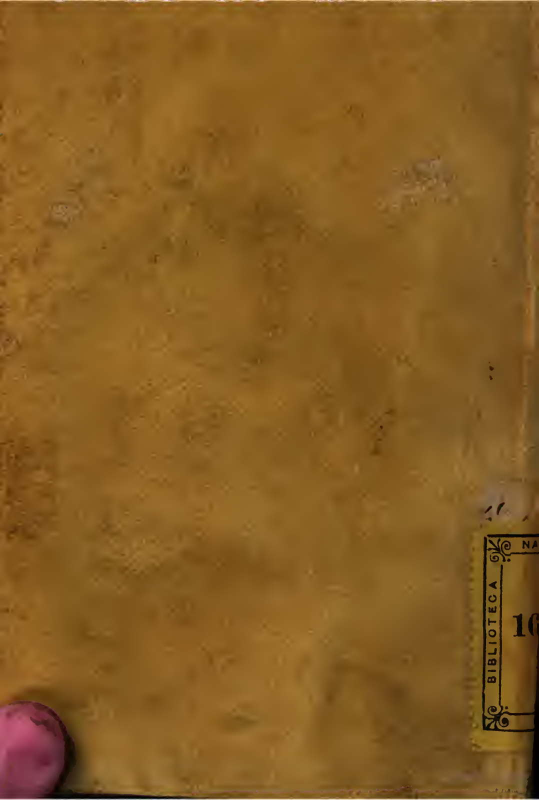
Crux salutis anchora.

Sed iam prolixior scriptorum pagina modum poscit. Vim cęlestium pręceptorum arctè breuiterque collectam in summam accipe ad Dei honorem. Hęc sunt mandata omnia: ignosce, meque agnosce.

FINIS.

[illegible]

8-1

BIBLIOTECA